

814

1821-1868. Συνθήκες Ειρήνης μεταξύ της Υψηλής Πύλης και των Μ. Δυνάμεων περί ανεξαρτησίας του νεοσύστατου ελληνικού κράτος με αναφορές και στο πολιτειακό καθεστώς της Κρήτης [Συνθήκη Λονδίνου (6/7/1827), Πρωτόκολλα Λονδίνου (1829, 1830)]. Συνταγματικά κείμενα [Σύνταγμα Επιδάουρου (1/1/1822)³⁵, Πολιτικόν Σύνταγμα Τροιζήνας (1827)³⁶, Σύνταγμα Αρμένων (1822)]. Οργανισμός Ελληνικών Επαρχιών (1822), Οργανισμός Κρήτης (1823). Αποφάσεις και Ψηφίσματα Τοπικών Συνελεύσεων Κρητών, Διορισμός Διοργανιστή Κρήτης (1822). Πατριαρχικές επιστολές επί θεμάτων μνηστείας και αδελφοποιίας, έθιμα Σφακίων (1839), διαμαρτυρίες Κρητών κατά της Αιγυπτιακής Διοικήσεως, διαταγές περί πολεμικών επιχειρήσεων, ποικίλων στρατιωτικών ζητημάτων, οικονομικής διαχειρίσεως και διοικητικής οργανώσεως της Κρήτης, διατροφής προσφύγων κ.α.. Εκλογή Δ. Μαυροκορδάτου ως κυβερνήτη της Κρήτης (1867), Κανονισμός Εκτάκτων Δικαστηρίων (1867), πράξεις Αντιβασιλικού Συμβουλίου και Κρητικού Συμβουλίου Διοικήσεως της περιόδου της Αιγυπτιοκρατίας. Παροιμίες νομικού χαρακτήρα. Αρκούδαινα, Αρμένοι, Ασχύφου, Βρύσες, Γωνίες Μαλεβιζίου, Λουτρό, Μαργαρίτες, Ροδάκινο, Σέλινο, Σφακιά, Χανιά (Κρήτη), Επίδαυρος, Ερμιόνη, Κρανίδι, Ναύπλιο, Κόρινθος, Κωνσταντινούπολη, Λονδίνο, Τροιζήνα. Σ. Παπαμανουσάκης (έπιμ.), «Κρητικός Κώδιξ Ι. Περίοδος Α': Τουρκοκρατία (1669-1868)», *Τάλως* 3 (1991-1993), σ. 51-65 αρ. 4-6, σ. 298-310 αρ. 62-69, σ. 310-321 αρ. 70 (= Γκίνης, *Περίγραμμα*, λήμμα 715), σ. 327-331 αρ. 75 (= Γ. Δημακόπουλος, «Ο κώδιξ τῶν νόμων τῆς ἐλληνικῆς ἐπαναστάσεως 1822-1828», *ΕΚΕΙΕΔ* 10-11 (1963-1964) [1966], σ. 80-84, αρ. 13, σ. 110), σ. 331-333 αρ. 76 (πρβλ. και λήμμα 819 του παρόντος), σ. 334-340 αρ. 77 (= Γκίνης, *Περίγραμμα*, λήμμα 708· πρβλ. και λήμμα 820 του παρόντος), σ. 341-345 αρ. 79-82, σ. 350-353 αρ. 86-87, σ. 353-355 αρ. 88, (= Δημακόπουλος, *ό.π.*, σ. 94-96, αρ. 18), σ. 357-382 αρ. 91-99, σ. 398-404 αρ. 103-105, σ. 418-424 αρ. 111-115³⁷.

35. Πρβλ. και λήμματα 808 και 820 του παρόντος τόμου.

36. Πρβλ. και λήμμα 808 του παρόντος τόμου.

37. Για τις προγενέστερες αποσπασματικές εκδόσεις βλ. Παπαμανουσάκης, *ό.π.*, στην αρχή κάθε πηγής.

Η ΠΡΩΤΗ ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΗΜΕΝΗΣ
ΕΛΛΑΔΑΣ. ΤΟ ΕΔΑΦΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ ΠΑΡΑΠΕΜΠΕΤΑΙ ΣΕ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΙΣ

1827, 6 Ιουλίου

«Ὡς ἐν ὀνόματι τῆς Ἁγίας καὶ Ἀδιαίρετου Τριάδος

Ἡ Α.Μ. ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου τῆς Μεγάλης Βρετανίας καὶ Ἰρλανδίας, ἡ Α.Μ. ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας καὶ Ναυάρρας, καὶ ἡ Α.Μ. ὁ αὐτοκράτωρ πασῶν τῶν Ῥωσσιῶν, θεωρήσασαι τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ ἐπιθέσουν τέλος εἰς τὸν αἰμοσταγῇ ἀγῶνα, ὅστις, παραδίδων τὰς ἑλληνικὰς ἐπαρχίας καὶ τὰς νήσους τοῦ Ἀρχιπελάγους εἰς ὅλας τὰς ἀταξίας τῆς ἀναρχίας, προξενεῖ καθ' ἡμέραν νέα ἐμπόδια εἰς τὸ ἐμπόριον τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐπικρατειῶν καὶ δίδει ἀφορμὴν εἰς πειρατικὰς πράξεις, αἱ ὁποῖαι ὄχι μόνον προξενοῦν μεγίστας ζημίας εἰς τοὺς ὑπηκόους τῶν συμφωνουσῶν ὑψηλῶν Δυνάμεων, ἀλλ' ἀπαιτοῦν ἐνταυτῷ ἐκ μέρους αὐτῶν μέτρα πολυέξοδα ἐπαγρυπνήσεως καὶ καταδιώξεως.

Καὶ ἐπειδὴ ἡ Α.Μ. ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου τῆς Μεγ. Βρετανίας καὶ Ἰρλανδίας καὶ ἡ Α.Μ. ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας καὶ Ναυάρρας ἔλαβον πρὸς τούτοις ἐκ μέρους τῶν Ἑλλήνων τὴν θερμὴν πρόσκλησιν νὰ μεσολαβήσωσι παρὰ τῇ ὀθωμανικῇ Πύλῃ καὶ ἐπιθυμοῦσαι, καθὼς καὶ ἡ Α.Μ. ὁ αὐτοκράτωρ πασῶν τῶν Ῥωσσιῶν, νὰ στήσουν τὴν χύσιν τοῦ αἵματος καὶ νὰ ἐμποδίσουν τὰ δεινὰ παντός εἶδους, τὰ ὁποῖα ἐμποροῦν νὰ προέλθουν ἀπὸ τὴν ἐξακολούθησιν τοιαύτης στάσεως τῶν πραγμάτων.

Ἀπεφάσισαν νὰ ἐνώσουν τὰς προσπάθειάς των καὶ νὰ ρυθμίσουν τὴν σύμπραξίν των δι' ἐπισήμου συνθήκης, ἐπὶ σκοπῷ νὰ εἰρηνεύσουν τὰ διαμαχόμενα μέρη διὰ συμβιβασμοῦ, ὁποῖον ἀπαιτοῦν ἡ φιλανθρωπία καὶ τὸ συμφέρον τῆς ἡσυχίας τῆς Εὐρώπης...

Β. Ὁ προβληθησομένος εἰς τὴν ὀθωμανικὴν Πύλιν συμβιβασμὸς θέλει ἐπιστηριχθῇ εἰς τὰς ἀκολουθοῦντας βάσεις:

Οἱ Ἕλληνες θέλουν γνωρίζει τὴν ὑπεροχὴν τοῦ Σουλτάνου ὡς ὑπερέχοντος κυρίου (*suzerain*) καὶ κατὰ συνέπειαν θέλουν πληρώνει εἰς τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος ἐτήσιον φόρον, τοῦ ὁποῖου τὸ ποσὸν θέλει διορισθῇ ἅπαξ διὰ παντός διὰ κοινῆς συγκαταθέσεως. Θέλουν κυβερνῶνται ἀπὸ ἀρχὰς τὰς ὁποίας αὐτοὶ οἱ ἴδιοι θέλουν ἐκλέγει καὶ διορίζει, ἀλλ' εἰς τὸν διορισμὸν αὐτῶν ἡ Πύλη θέλει ἔχει προσδιορισμένην τινὰ ψῆφον.

Διὰ νὰ κατορθωθῇ ἐντελής διαχώρισις μεταξὺ τῶν ἀτόμων τῶν δύο ἐθνῶν καὶ διὰ νὰ προληφθῇ πᾶσα σύγκρουσις, συνέπεια ἄφευκτος τόσον πολυχρονίου πάλης, οἱ Ἕλληνες θέλουν λάβει ὑπὸ τὴν κυριότητά των τὰς ἐπὶ τῆς Στερεᾶς καὶ τῶν ἑλληνικῶν νήσων κειμένας τουρκικὰς ἰδιοκτησίας, με συμφωνίαν νὰ ἀποζημιώσουν τοὺς πρώην ἰδιοκτῆτας ἢ δι' ἐτησίου τινὸς ποσότητος, ἥτις θέλει προστεθῇ εἰς τὸν πληρωθησόμενον φόρον εἰς τὴν Πύλιν, ἢ δι' ἄλλης τινὸς συμφωνίας τῆς αὐτῆς φύσεως.

Γ. Τὰ μερικώτερα τοῦ συμβιβασμοῦ τούτου καθὼς καὶ τὰ ὅρια τῆς γῆς ἐπὶ τῆς Στερεᾶς καὶ τὰ ὀνόματα τῶν νήσων τοῦ Ἀρχιπελάγους εἰς τὰς ὁποίας θέλει προσαρμοσθῇ ὁ συμβιβασμὸς θέλουν ἀποφασισθῇ εἰς ἐπομένην διαπραγματεύσιν μεταξὺ τῶν ὑψηλῶν Δυνάμεων καὶ τῶν δύο ἀντιφερομένων μερῶν...

Ἐγένετο ἐν Λονδίνῳ τὴν 6 Ἰουλίου 1827.

Δόδλεϋ Πολιγνάκ Λιέβεν»

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΕΡΙ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

1830, 3 Φεβρουαρίου

«Παρόντων τῶν πληρεξουσίων τῆς Γαλλίας, τῆς Μεγάλης Βρετανίας, καί τῆς Ρωσσίας...

... ἀπεφάσισαν τά ἑξῆς ἄρθρα ὁμοφώνως:

1. Ἡ Ἑλλάς θέλει σχηματίσει ἓν κράτος ἀνεξάρτητον καί θέλει χαίρει ὅλα τά δίκαια πολιτικά, διοικητικά, καί ἐμπορικά προσπεφυκότα εἰς ἐντελῆ ἀνεξαρτησίαν.

2. Κατά λόγον αὐτῶν τῶν εἰς τό νέον κράτος πλεονεκτημάτων καί πρὸς συγκατάνευσιν εἰς τήν ἣν ἐξέφρασεν ἔφεσιν ἡ Πόρτα περί τῆς ἐλαττώσεως τῶν ὑπὸ τοῦ πρωτοκόλλου τῆς 22 Μαρτίου τεθέντων ὁρίων, ἡ διοριστικὴ γραμμὴ τῶν συνόρων τῆς Ἑλλάδος, ἀρξαμένη ἀπὸ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἀσπροποτάμου, θέλει ἀνατρέξει τὸν ποταμὸν αὐτὸν ἕως κατέναντι τῆς λίμνης τοῦ Ἀγγελοκάστρου καί, διασχίσασα τόσον αὐτὴν τὴν λίμνην ὅσον καί τὰς τοῦ Βραχωρίου καί τῆς Σαυροβίτσας, θέλει καταλήξει εἰς τὸ ὄρος Ἀρτοτίνα, ἐξ οὗ θέλει ἀκολουθήσει τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους Ἰξου, τὴν κοιλάδα τῆς Κοτούρης, καί τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους Οἴτης, ἕως τὸν κόλπον τοῦ Ζητουνίου, εἰς τὸν ὁποῖον θέλει καταστήσει πρὸς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Σπερχειοῦ.

Ὅλαι αἱ χῶραι καί τόποι, κείμενοι πρὸς μεσημβρίαν αὐτῆς τῆς γραμμῆς, τὴν ὁποίαν τό συμβούλιον ἐχάραξεν ἐπὶ τοῦ ἐνταῦθα ὑπὸ στοιχείον στί συναπτομένου γεωγραφικοῦ πίνακος, θέλουν ἀνήκει εἰς τὴν Ἑλλάδα· ὅλαι δὲ αἱ χῶραι καί τόποι, οἱ πρὸς ἄρκτον κείμενοι τῆς αὐτῆς γραμμῆς, θέλουν ἐξακολουθῆναι ὡς ἀποτελῶσι μέρος τῆς ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας.

Θέλουν ἀνήκει ὡσαύτως εἰς τὴν Ἑλλάδα ἡ νῆσος Εὐβοία ὁλόκληρος, αἱ Δαιμονόνησοι, ἡ νῆσος Σκῦρος, καί αἱ νῆσοι αἱ ἐγνωσμέναι τό ἀρχαῖον ὑπὸ τό ὄνομα Κυκλάδες, συμπεριλαμβανομένης καί τῆς νήσου Ἀμοργοῦ, κείμεναι μεταξύ τοῦ 36 καί 39 βαθμοῦ πλάτους βορείου καί τοῦ 26 βαθμοῦ μήκους ἀνατολικοῦ τοῦ μεσημβρινοῦ τῆς Γρενβίτσης...

Ἡ περί ἀμνηστίας πρᾶξις τῆς Πύλης θέλει κηρύξει ὅτι κἀνεὶς Ἑλλήν ἐφ' ὅλην τὴν ἑκτασιν τῆς ἐπικρατείας της δεν θέλει εἶναι δυνατόν νά στερηθῇ τῆς ιδιοκτησίας του μηδὲ νά ἐνοχληθῇ παντάπασι διὰ τὸν λόγον ὅτι ἔλαβε τάχα μέρος εἰς τὴν ἐλληνικὴν ἐπανάστασιν. Ἡ περί ἀμνηστίας πρᾶξις τῆς ἐλληνικῆς Κυβερνήσεως θέλει κηρύξει τὴν αὐτὴν ἀρχὴν ὑπὲρ ὅλων τῶν Μουσουλμάνων ἢ Χριστιανῶν οἵτινες τυχόν ἔλαβον μέρος ἐναντίον τῆς ὑποθέσεώς της· θέλει δε προσέτι ἐννοεῖσθαι καί δημοσιευθῇ ὅτι οἱ Μουσουλμάνοι οἵτινες ἐκουσίως ἤθελον ἐξακολουθήσει νά κατοικῶσιν εἰς τὰς χώρας καί νήσους τὰς διορισθείσας εἰς τὴν Ἑλλάδα θέλουν διατηρεῖ ἐν αὐταῖς τὰς ιδιοκτησίας των καί θέλουν χαίρει ἐν αὐταῖς ἀμεταβλήτως μετὰ τῶν οἰκογενειῶν των ἐντελῆ ἀσφάλειαν.

6. Ἡ ὀθωμανικὴ Πύλη θέλει παρέξει εἰς ὅσους ἐκ τῶν ὑπηκόων της Ἑλλήνων ἤθελον ἐπιθυμήσει νά παραιτήσωνται τὸ ὀθωμανικόν ἔδαφος προθεσμίαν ἐνός ἔτους διὰ νά πωλήσωνται τὰς ιδιοκτησίας των καί νά ἐξέλθωσιν ἐλευθέρως ἀπὸ τὸν τόπον.

Ἡ ἐλληνικὴ Κυβέρνησις θέλει ἀφίσει τό αὐτό ἐλεύθερον εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Ἑλλάδος οἵτινες ἤθελον ἐπιθυμήσει νά μεταφερθῶσιν εἰς τόπον ὀθωμανικόν ...»

ΨΗΦΙΣΜΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ ΚΡΗΤΩΝ
ΠΕΡΙ ΕΓΚΛΗΜΑΤΩΝ ΑΝΤΕΚΔΙΚΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΖΗΜΙΩΝ

1867, 28 Μαρτίου

«Προτάσει τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως τῆς Κρήτης
Η ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ ΤΩΝ ΚΡΗΤΩΝ

Ψηφίζει

Πᾶν ἔγκλημα τό ὅποιον ἤθελεπραχθῇ κατά τήν διάρκειαν τοῦ Ἐθνικοῦ τῆς Κρήτης ἀγῶνος πρὸς ἀτομικήν ἀντεκδίκησιν, εἴτε πρὸς βλάβην ἀπλήν τῆς περιουσίας καί ζημίαν σκόπιμον ἄλλου ἐκ τῶν συναγωνιζομένων Κρητῶν, μετὰ τό πέρασ τοῦ Ἀγῶνος θέλει δικάζεται κατά τοὺς ἐν Ἑλλάδι ἰσχύοντας πολιτικούς καί ποινικούς Νόμους.

Ἐν Ροδακίνῳ Ἀγ. Βασιλείου τῇ 28 Μαρτίου 1867»

815

1821-1894. Ιδιωτικά δικαιοπρακτικά έγγραφα. Κάστρο, Λιμενάρια (Θάσος).

Ν. Ρ ο υ δ ο μ έ τ ω φ, «Το αρχείο της οικογένειας παπά Ιωάννη από το Κάστρο της Θάσους», *Θασιακά* 12 (2001-2003), σ. 580-594 αρ. 1-19, σ. 596-598 αρ. 21-23.

816

1821-1907. Δικαστικές αποφάσεις της Επιτροπής Κριτηρίου έτους 1823, του Αντιβασιλικού Συμβουλίου των ετών 1831-1833, των Τακτικών Δικαστηρίων, των Στρατοδικείων, των Δημογεροντιακών Δικαστηρίων και Επισκόπων των ετών 1880-1892 (κατά την περίοδο Ημιαυτονομίας), του Εφετείου και των Κακουργοδικείων των ετών 1899-1911 (κατά την περίοδο Κρητικής Πολιτείας). Κρήτη.

Σ. Παπαμανουσάκης (έπιμ.), «Έπιτομή κρητικῆς νομολογίας», *Τάλως* 2 (1990), σ. 82-315 αρ. 49-247.

ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ.

ΤΑ ΝΟΘΑ ΤΕΚΝΑ ΚΛΗΡΟΝΟΜΟΥΝ ΜΟΝΟ ΤΗΝ ΜΗΤΕΡΑ ΚΑΤ' ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ
ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΡΩΜΑΪΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

1900

«Ἐπειδή πράγματι μέν ἡ μεταξύ τῶν ἄλλων ἐν τῇ Νεαρά 12 τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἀναγεγραφομένων ποινῶν κατά τῶν συναπτόντων ἀθεμίτους γάμους ἀπειλουμένη δήμευσις τῆς περιουσίας